

Uchwała nr IV / 51 / 19
Rady Gminy Suchy Las
z dnia 31 stycznia 2019 r.
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2019-2021 w gminie Suchy Las

Na podstawie art. 176 pkt. 1) i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.), Rada Gminy Suchy Las uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Suchy Las na lata 2019 – 2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Suchy Las.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

*Załącznik do uchwały nr IV/51/19
Rady Gminy Suchy Las
z dnia 31 stycznia 2019 r.*

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE SUCHY LAS NA LATA 2019-2021

Spis treści

1.Wprowadzenie.....	3
2.Podstawy prawne programu.....	4
3.Diagnoza społeczna.....	4
4.Cele programu.....	7
5.Harmonogram realizacji zadań.....	8
6.Czas realizacji programu i zakładane rezultaty.....	10
7.Realizatorzy programu.....	10
8.Źródła finansowania programu.....	10
9.Monitoring i ewaluacja.....	10

I. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny jest realizacją zapisów Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej(t. j. Dz.U z 2018 poz.998 z dnia 24.05.2018r.). Zgodnie z art. 176 pkt 1 niniejszej ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Głównym jego celem jest zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin, w tym rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Program ten wpisuje się w Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Suchy Las na lata 2011-2016, której jednym z celów jest „ Budowa zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych.”

Rodzina, niezależnie od zmian kulturowych, historycznych i społeczno -gospodarczych pozostaje podstawową komórką społeczną. Funkcje społeczne przez nią spełniane są nie do zastąpienia. Stanowi ona pierwsze środowisko wychowawcze człowieka, w którym następuje proces socjalizacji. Wartości w niej przekazywane wpływają na kształtowanie się postaw i funkcjonowanie ludzi, jako dorosłych uczestników życia społecznego. Prawidłowo funkcjonująca rodzina stwarza dzieciom jak najlepsze warunki wychowawcze, zdarza się jednak, że w wyniku rozmaitych zjawisk i szkodliwych czynników, do których należą: bezrobocie, alkoholizm, narkomania, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, dochodzi do zaburzeń w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny. Ich konsekwencją może być umieszczenie dziecka poza rodziną biologiczną. System wsparcia dla rodzin jest zatem zbiorem interdyscyplinarnej współpracy różnych instytucji, działających dla dobra dzieci i rodzin, której cechą jest podejmowanie działań profilaktycznych. Jego cechą będzie wykorzystywanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału rodziny w celu przezwyciężania problemów i trudności. Wsparcie instytucjonalne zostanie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których samodzielnie nie jest w stanie rozwiązać. Pomoc udzielana rodzinom ma na celu doprowadzenie do prawidłowego wypełniania ról opiekuńczo-wychowawczych oraz społecznych przez rodziców, tak, aby dziecko pozostawało w rodzinie naturalnej.

Program został przygotowany w oparciu o analizę danych osób i rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchym Lesie.

II. Podstawy prawne Programu

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej(Dz.U z 2018 poz.998))
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U.2018r., poz.1508)
- Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym(Dz.U.z2018r.,poz.994)

III. Diagnoza społeczna

Cele i zadania Programu zostały poprzedzone analizą danych dotyczących osób i rodzin korzystających z szeroko rozumianego wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej. Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące powodów trudnej sytuacji życiowej, które skorzystały z pomocy finansowej OPS w latach 2011-2017

Tabela nr 1. Powody przyznania pomocy.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin w roku 2011	Liczba rodzin w roku 2012	Liczba rodzin w roku 2013	Liczba rodzin w roku 2014	Liczba rodzin w roku 2015	Liczba rodzin w roku 2016	Liczba rodzin w roku 2017
ubóstwo	78	81	121	110	96	87	85
sieroctwo	0	0	1	0	0	0	0
bezdomność	7	11	13	9	6	5	7
potrzeba ochrony macierzyństwa	30	36	35	31	29	25	22
w tym wielodzietność	4	5	7	5	10	7	7
bezrobocie	66	70	89	74	62	55	45
niepełnosprawność	78	83	90	78	74	78	88
długotrwała lub ciężka choroba	111	116	120	114	108	122	131
bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	57	55	48	57	49	48	53
w tym: rodziny niepełne	39	35	33	41	36	32	34
rodziny wielodzietne	0	0	1	1	1	1	2
przemoc w rodzinie	1	2	5	1	2	2	6
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi				0	0	0	0
alkoholizm	18	26	27	27	22	26	25
narkomania	0	0		0	0	1	1
trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	3	6	4	5	7	4
kłeska żywiołowa lub ekologiczna w tym susza	0	0	0	0	0	0	0
zdarzenie losowe	5	2	1	1	2	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0

Trudności w interakcji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne

Powyższe zestawienie przedstawia powody trudnej sytuacji życiowej, które zgodnie z art. 7 Ustawy o pomocy społecznej są przesłanką do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Do najczęstszych przyczyn konieczności skorzystania z pomocy społecznej należało długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz ubóstwo rozumiane, jako dochód rodziny uprawniający do skorzystania ze świadczeń finansowych w ramach ustawy, poniżej kryterium dochodowego tj. 634zł w przypadku osoby samodzielnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie.(od października 2018r. nastąpiła zmiana kryterium dochodowego i wynosi ona odpowiednio: 701 zł i 528 zł.) Brak możliwości zapewnienia odpowiednich środków finansowych na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych rodziny wynikający z bezrobocia, problemów zdrowotnych czy też niepełnosprawności prowadzi często do pojawienia się uzależnień, marginalizacji społecznej członków rodziny i pociąga za sobą nieprawidłowe wypełnianie ról opiekuńczo-wychowawczych. Wspomniane trudności przekładają się na wzrastającą liczbę rodzin borykających się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Poniżej przedstawione zostało zestawienie ilości rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia OPS niezależnie od powodu udzielenia pomocy.

Tabela nr.2 Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Rodziny z dziećmi	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
ogółem	52	40	34
o liczbie dzieci 1	16	9	10
o liczbie dzieci 2	17	18	14
o liczbie dzieci 3	12	7	7
o liczbie dzieci 4	7	6	3
o liczbie dzieci 5	-	-	-
o liczbie dzieci 6	-	-	-
o liczbie dzieci 7 i więcej	-	-	-
Rodziny niepełne ogółem	34	36	43

o liczbie dzieci 1	18	18	19
o liczbie dzieci 2	8	13	16
o liczbie dzieci 3	6	3	8
o liczbie dzieci 4 i więcej	2	2	-

Źródło: opracowanie własne

Poza możliwością korzystania ze wsparcia finansowego w ramach ustawy o pomocy społecznej, rodziny korzystają również ze świadczeń w formie zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych. Od 2016 roku na mocy ustawy „Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci”(Dz.U. z 2018., poz.2134) rodziny korzystają ze wsparcia finansowego w formie świadczenia 500 +, a od 2018r. na mocy Uchwały nr 80 Rady Ministrów z dn. 30 maja 2018r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry Start” rodzice dzieci uczęszczających do szkół mają możliwość skorzystania z jednorazowego świadczenia z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego w wys. 300 zł niezależnie od posiadanego dochodu. W roku 2016 ze wsparcia finansowego w formie świadczenia 500 + w gminie Suchy Las skorzystało 1497 rodzin, w roku 2017 - 1463 rodziny, natomiast w roku 2018 1462 rodziny. Świadczenie 300+ wypłacone zostało na 2898 dzieci. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej może zostać przydzielony asystent rodziny. Ośrodek Pomocy Społecznej realizując założenia w/w ustawy zatrudnia asystenta rodziny od roku 2012. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub miejscu wskazanym przez rodzinę, a do jego zadań należą m.in.:

- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;

Zgodnie z ustawą liczba rodzin, z którymi pracuje asystent rodziny zależy od stopnia trudności wykonywanych zadań, nie może przekroczyć jednak 15 rodzin. W roku 2018 wsparciem

asystenta rodziny było 12 rodzin w tym 23 dzieci. Ośrodek Pomocy Społecznej ponosi również wydatki na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Ich wysokość kształtowała się następująco w poszczególnych latach: rok 2017 to kwota 62 353,03 zł za 9 dzieci , rok 2018:75 257,81 za 10 dzieci. Zaznaczyć przy tym należy, że gmina ponosi 10 % w/w wydatków w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30 % w drugim roku pobytu i 50 % w trzecim roku i następnych latach.

IV. Cele Programu Wspierania Rodziny Gminy Suchy Las na lata 2019-2021

Cel Główny: System wsparcie dla rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Główny cel Programu został rozwinięty w 3 cele szczegółowe, z których wynikają określone zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

Cele szczegółowe.

1. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez rodziców biologicznych.
2. Zapewnienie aktywnego rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach zagrożonych.
3. Umożliwienie powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.

V. Harmonogram realizacji zadań.

Cel 1. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez rodziców biologicznych

Lp.	Zadanie	Działanie	Wskaźniki	Realizatorzy
1.	Wspieranie finansowe rodzin w ramach ustawy o pomocy społecznej i świadczeniach rodzinnych	udzielanie świadczeń	liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej	OPS

2.	Zapewnienie wypoczynku dla dzieci i młodzieży w okresie letnim i zimowym	1.organizacja pólkolonii letnich i zimowych	liczba dzieci korzystających z tej formy pomocy	OPS,PCPR, organizacje pozarządowe z terenu gminy
		2.kierowanie dzieci na wypoczynek organizowany przez PCPR i współpracujące z OPS organizacje pozarządowe		
3.	Podejmowanie działań wspierających rodziny w wypełnianiu ich funkcji rodzicielskich	1.prowadzenie efektywnej pracy socjalnej w kierunku aktywizacji zawodowej rodziców	liczba zawartych z rodzicami kontraktów socjalnych	pracownicy socjalni
		2.współpracowanie z psychologami i pedagogami z jednostek oświatowych	liczba rodzin i dzieci, których dotyczyła współpraca	Pracownicy socjalni, asystent rodziny
		3.włączanie do pracy z rodziną wolontariuszy w zakresie pomocy w nauce i organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży	Liczba wolontariuszy	pracownicy socjalni, koordynator programu wolontariatu
		4.włączanie organizacji pozarządowych z terenu gminy do działań na rzecz wspierania rodziny	Liczba organizacji i formy wsparcia	OPS

Cel 2. Aktywne rozwiązywanie problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach zagrożonych

Lp.	Zadanie	Działanie	Wskaźniki	Realizatorzy
1.	1.zapewnienie wsparcia asystenta rodziny rodzinom przeżywających trudności w pełnieniu	1.zatrudnianie asystenta rodziny	liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	OPS

	funkcji opiekuńczo-wychowawczych			
2.	2.podejmowanie działań mających na celu instytucjonalne wsparcie rodzin dysfunkcyjnych	1.współpraca w ramach grup roboczych funkcjonujących w związku z Procedurą Niebieskiej Karty	liczba rodzin z dziećmi objętych współpracą	OPS
2.podejmowanie działań mających na celu zapewnienie nadzoru kuratora sądowego w przypadku niewłaściwego sprawowania władzy rodzicielskiej		Liczba wniosków skierowanych do sądu o wgląd w sytuacje małoletnich dzieci	OPS	
3.kierowanie osób uzależnionych do GKRPA		Liczba sporządzonych ankiet w rodzinach z dziećmi	OPS	
4.organizowanie konsultacji i poradnictwa psychologicznego		Liczba rodzin i dzieci objętych konsultacją	OPS	

Cel 3.Umożliwienie powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.

Lp.	Zadanie	Działanie	Wskaźniki	Realizatorzy
1.	1.Przygotowanie rodziny naturalnej do powrotu dziecka do rodziny	1.Opracowanie i wdrażanie przy współpracy z rodziną planu pracy z rodziną skoordynowanego z planem pomocy dziecku przebywającego w pieczy zastępczej.	Liczba rodzin, które zrealizowały plan pomocy oraz liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej	OPS- asystent rodziny

VI. CZAS REALIZACJI PROGRAMU I ZAKŁADANE REZULTATY

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny został zaplanowany na lata 2019-2021. Zakłada się osiągnięcie następujących rezultatów:

1. Tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości pełnienia ról rodzicielskich.
2. Minimalizowanie skutków, jakie niosą za sobą trudności w prawidłowym wypełnianiu przez rodziców władzy rodzicielskiej.
3. Powrót dzieci przebywających w pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU.

Realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Lesie. Realizacja zaplanowanych zadań wymaga ścisłej współpracy z istniejącymi w powiecie jednostkami zapewniającymi opiekę dla dzieci i młodzieży, sądem rodzinnym i kuratorami sądowymi, placówkami oświatowymi, funkcjonariuszami Policji, lokalnymi organizacjami pozarządowymi oraz mediami.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.

Realizacja Programu zapewniona będzie dzięki środkom budżetu gminy oraz budżetu państwa.

IX. MONITORING I EWALUACJA.

Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości oraz analizy danych dotyczących realizacji działań zawartych w Programie. Zgodnie z art. 179.1 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.